

20 jaar Vakblad

De redactie laat de twintigste jaargang niet ongemerkt voorbijgaan. Dit jaar grijpen we in elk nummer terug naar een 'oud Vakblad-verhaal' en stellen ons de vraag: Hoe staat het daar eigenlijk mee? U kunt ook zelf suggesties aandragen. Mail naar redactie@vakbladnl.nl

Hertenkamp Terschelling (ging niet door)

tekst Geert van Duinhoven (redactie Vakblad)

Edelherten horen niet thuis op Terschelling. Ook al zouden ze zich daar thuis voelen en geeft het mooie toeristische plaatjes. Dat is althans het beleid. Een campingeigenaar dacht daar anders over, bracht in 2008 tien edelherten naar het eiland en moest dat bekopen met een forse boete. Ecologen discussieerden in het *Vakblad Natuur Bos Landschap* over het nut en de noodzaak van grote grazers op de eilanden.

> Tien uitgezette edelherten hielden in 2008 de moeders even flink bezig. Ook het *Vakblad* schreef er over door een aantal deskundigen te interviewen. Wat was er aan de hand? 'Opeens' (pas veel later werd duidelijk hoe dat kwam) stonden er tien of twaalf edelherten op Terschelling. Dat gaf meteen een discussie tussen ecologen over de wenselijkheid van deze grazers op het eiland. Hoogleraar ecologie Han Olff van de Rijksuniversiteit Groningen vertelde in het *Vakblad* het een goed idee te vinden om een populatie edelherten op Terschelling te introduceren. 'Edelherten komen nu alleen voor op de Veluwe en in de Oostvaardersplassen, maar vanuit het dier gezien zijn dat niet de meest geschikte gebieden. Terschelling leent zich uitstekend voor edelherten: veel aaneengesloten natuur, weinig verkeer en een

natuurlijk hek eromheen.' Overigens voegde hij er wel aan toe begrip te hebben dat deze edelherten niet konden blijven. 'Er zijn geen procedures gevolgd, er is geen beheerplan opgesteld, er was niets bekend over deze individuele dieren.'

Populatieontwikkeling

Geert Groot Bruinderink, ecoloog bij het toenmalige Wageningse onderzoeksinstituut Alterra, nu Wageningen Environmental Research, was voorzigtiger. 'Als ecoloog vind ik de introductie van edelherten niet per se fout. Edelherten zouden in ieder geval een waar tafeltje-dek-je vinden op Terschelling. Binnen de kortste keren zou je een grote, gezonde populatie hebben, net als met de reeën is gebeurd. Maar je moet je wel goed afvragen of je dat wilt. Je introduceert toch een

beest wat er eerder nooit geweest is. Toen wij om advies werden gevraagd heb ik meteen gezegd: "Zo snel mogelijk afschieten". Er waren negen drachtige hinds bij, als je dat laat gaan, gaat die populatieontwikkeling zó snel, dat kun je niet meer in de hand houden.'

LNV grijpt in

Een paar maanden na de introductie waren de dieren alweer van het eiland af, vertelt boswachter Remi Hougee van Staatsbosbeheer op Terschelling, nu zestien jaar later. 'De regie is indertijd meteen overgenomen door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), en zelfs de minister heeft zich er persoonlijk mee beziggehouden. Het was een belangrijk item voor Gerda Verburg. Er was immers afgesproken dat

er een nulstandbeheer zou zijn, behalve op de Veluwe en in de Oostvaardersplassen. Dan kun je zoets niet laten gebeuren. Dus via verdooving is geprobeerd om de dieren te vangen maar dat is niet bij alle individuen gelukt en dus is uiteindelijk ook een aantal dieren geschoten. En volgens mij is een van de dieren nog ergens in een diepvries beland.'

Forse boete

Eind goed al goed. Hoewel? Later is duidelijk geworden hoe de edelherten op het eiland zijn gekomen. Een campingbaas hoorde ergens, zo gaat het verhaal, dat edelherten een ecologische aanwinst zouden zijn voor het eiland. En tegelijkertijd ook een toeristische aanwinst, zo dacht de campingeigenaar daar bij. Dus regelde hij een trai-

ler en haalde hij de edelherten van het vasteland. Toen dat zo veel commotie gaf, biechtte hij zijn daad op. Hij bood aan om de dieren zelf te vangen en weer naar het vasteland te brengen, maar dat wilde het ministerie van LNV niet: die nam de regie en ging zelf aan de slag. De kosten van deze operatie mocht de campingbaas wel betalen. Pas in 2011 is deze zaak definitief tot een einde gekomen via een uitspraak van de Raad van State. Die vond dat de kosten van het vangen en schieten à 46.000 euro voor rekening van de veroorzaker moesten komen. De Raad van State achtte het redelijk dat de minister op deze manier gehandeld heeft. Er was haast geboden bij het vangen van de edelherten. Gelet op het risico van verwildering, en nadat het vangen van de dieren niet het gewenste resultaat opleverde,

vond de Raad van State het ook redelijk om de overige edelherten af te schieten. De keuze voor dit afschieten werd als proportioneel gezien in verhouding tot de aard van de overtreding.

Geen schade

Volgens Remi Hougee hebben de dieren in de tijd dat ze op Terschelling hebben gestaan geen schade aangericht. Het was een heel korte tijd en het waren dieren uit een edelhertenfarm. Dus geen wilde dieren die meteen de ruimte opzochten. De tijd op Terschelling was voor de dieren ook te kort om zich voort te planten. 'En bovendien, ecologische schade had ik ook echt niet verwacht. Edelherten passen wel in dit landschap, maar we hebben nu eenmaal afgesproken dat ze hier niet mogen rondlopen.'

De Boschplaat op Terschelling met zicht op het Amelander Gat.

foto Terschelling Hans van den Bos, bewerking Ankje Conter